5.8.2026

TOIMINTASUUNNITELMA

Toimintavuosi 2026–2027

Tiirat, Virojoen päiväkoti
Virolahden kunnan varhaiskasvatus

Virolahden kunta
varhaiskasvatustoimisto, Virojoentie 7,49900 Virolahti
puh. 040 5493 335

5.8.2026

1. Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Virolahden kunnan varhaiskasvatussuunnitelma tehdään koko yhteistyöaluetta koskevana ja se on yhteinen varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoissa. Virolahden kunnassa varhaiskasvatuksen toimintamuodoista toteutuu päiväkodissa annettava varhaiskasvatus ja perhepäivähoitajan omassa kodissa tapahtuva perhepäivähoito. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta jokainen päiväkotiryhmä laatii erillisen, konkreettisemman toimintasuunnitelman kullekin toimintavuodelle (1.8. alkava ajanjakso*)* syyskuun loppuun mennessä. Asiakirjat, jotka sisältävät salassa pidettävää tietoa säilytetään lukollisissa kaapeissa. Lapsen salassa pidettävien tietojen siirtäminen ja vaihtaminen varhaiskasvatuksen sisällä tapahtuu henkilöstön keskinäisissä tiedonsiirtopalavereissa.

Varhaiskasvatus on keskeinen osa lapsen kasvun ja oppimisen polkua. Varhaiskasvatus luo pohjan elinikäiselle oppimiselle. Lapset tuovat mukanaan varhaiskasvatukseen aiemman elämänkokemuksensa, jossa merkittävänä tekijänä ovat huoltajien ja lasten väliset vuorovaikutus- ja kiintymyssuhteet. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tärkein tehtävä on luoda luottamuksellinen suhde lapseen ja perheeseen. Huoltajien ja henkilöstön välinen yhteistyö ja yhteiset kasvatukselliset tavoitteet tuovat lasten elämään turvallisuutta ja jatkuvuutta.

Lapsuuden merkityksen ymmärtäminen sekä tietämys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta ovat pedagogisen toiminnan perusta. On tärkeää tuntea jokainen lapsi ja huomioida hänen henkilökohtaiset tarpeensa yksilöllisesti osana ryhmää. Lapsen tunteminen ja luottamuksen rakentaminen edellyttävät henkilöstön pysyvyyttä.

Virolahden kunnan varhaiskasvatussuunnitelman keskeisiä käsitteitä ovat **leikki, osallisuus, inklusiivisuus, tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, arviointi ja kehittäminen.**

1.1 Varhaiskasvatuksen järjestäminen yksikössä (kuvaus yksiköstä ja sen varhaiskasvatusmuodoista)
Virojoen päiväkodissa on toimintakaudella 2026–2027 neljä ryhmää: * 0–3 v. ryhmä Peipot * 3–4 v. ryhmä Kaakkurit, joka toimii myös vuorohoidon ryhmänä * 5 v. ryhmä Tiirat * esiopetusryhmä Pääskyt Tiirojen ryhmätilat sijaitsevat päiväkodin toisessa kerroksessa. Syksyllä 2026 Tiiroissa on 12 lasta. Ryhmässä työskentelee: * varhaiskasvatuksen opettaja Jaana Kuntsi * varhaiskasvatuksen lastenhoitaja Sari Takasuo Lisäksi varhaiskasvatuksen hanketyöntekijä, koulutuksellinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, Marjo Hanski on ryhmässä tarpeen mukaan 1–2 päivää viikossa.

2. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri ja pedagogisen toiminnan suunnittelu sekä toteuttaminen

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muovautunut yhteisön tapa toimia ja se rakentuu yksilöiden välittömässä vuorovaikutuksessa. Koska toimintakulttuuri on sidoksissa aikaan ja paikkaan, sille on ominaista jatkuva muovautuminen. Tästä johtuen toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti vastaamaan sekä valtakunnallisen että paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita ja päämääriä. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen varhaiskasvatus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena itsenään. Toimintakulttuurin keskiössä on lapsen etu.

Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa. Lasten omaehtoinen, henkilöstön ja lasten yhdessä ideoima sekä henkilöstön suunnittelema toiminta täydentävät toisiaan.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu muun muassa

- arvoista ja periaatteista
- työtä ohjaavien normien ja tavoitteiden tulkinnasta
- oppimisympäristöistä ja työtavoista
- yhteistyöstä ja sen eri muodoista
- vuorovaikutuksesta ja ilmapiiristä sekä lasten ja henkilöstön hyvinvoinnista
- henkilöstön osaamisesta, ammatillisuudesta ja kehittämisotteesta
- johtamisrakenteista ja käytännöistä
- toiminnan organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehitetään inkluusion periaatteiden mukaisesti ja se liittyy kokonaisvaltaisesti pedagogisen toiminnan toteuttamiseen. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten osallisuutta ja oppimista ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin. Jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa omaan potentiaaliinsa vahvuuksien ja myönteisten oppimiskokemusten avulla yhdessä vertaistensa kanssa. Lapsille tarjotaan sopivia oppimisen haasteita, ja heille turvataan tarvittava tuki (luku 5). Joka syksy toimintavuoden alkaessa tehdään lapsiryhmissä systemaattista ja monipuolista havainnointia, jotta opitaan tuntemaan ryhmä ja siinä toimivat lapset sekä sitä kautta heidän vahvuutensa ja toisaalta tarpeensa. Läpi toimintavuoden jatkuva havainnointi on keskeistä, jotta lasten muuttuviin tarpeisiin ja tilanteisiin pystytään vastaamaan lapsen näkökulmasta yksilöllisesti. Myös oppimis- ja toimintaympäristöjä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti yhdessä lasten kanssa heille sopiviksi.

Inklusiivisen varhaiskasvatuksen toteuttamisen edellytyksenä on laadukas pedagoginen ja erityispedagoginen osaaminen ja toiminta, tästä huolehdimme säännöllisellä sisäisellä ja ulkoisella kouluttamisella. Tärkeää on myös huolenpito lasten hyvinvoinnista sekä henkilöstön sitoutuminen inkluusion periaatteisiin. Inklusiivisen toimintakulttuurin toteuttaminen edellyttää inkluusion johtamista, kehittämistä ja toteutumisen arviointia.

Seuraavaksi varhaiskasvatustiimin toimintaa tarkastellaan pedagogisen ymmärryksen portaiden kautta: **Mitä - Miten - Miksi?**

2.1 Varhaiskasvatuksen keskeisimmät arvot ryhmän toiminnassa (MITÄ?)

Lapsella on oikeus tulla nähdyksi, kuulluksi ja hyväksytyksi juuri sellaisena kuin hän on sekä omana itsenään että ryhmän jäsenenä. Kunnioitamme lapsuuden ainutkertaisuutta luomalla ryhmään ilmapiirin, jossa lasta arvostetaan yksilönä ja persoonana. Lapsia tuetaan ja ohjataan ihmisenä kasvamiseen, toisten huomioon ottamiseen ja empatiaan toisia kohtaan. Lämmin ja turvallinen vuorovaikutus syntyy, kun aikuinen on läsnä, puhuu lapselle lempeästi, tarjoaa syliä ja lohdutusta tilanteen niin vaatiessa.

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu on osa arjen pedagogiikkaa. Aikuinen on mallina sanoittaen tilanteita ja tunteita. Lisäksi käytämme valmiita tunne- ja kaveritaitomateriaaleja. Kaikenlaisille tunteille annetaan tilaa. Aikuinen tukee ja auttaa lapsia erilaisten tunteiden läpikäymisessä ja käsittelyssä. Autamme lapsia pohtimaan oikean ja väärän merkitystä. Puutumme välittömästi kiusaamistilanteisiin pisarapuuttumismallin mukaisesti.
Toteutamme ryhmässä positiivista pedagogiikkaa hymyä ja huumoria unohtamatta. Lähestymme lasten toimintaa ilon ja hyvän kautta. Keskitymme tukemaan lasten vahvuuksia. Huomaamme sekä yksilön että ryhmän onnistumisia ja näytämme sen konkreettisesti esim. taputuksin, peukku ylös ja sanallinen kehuminen).

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo näkyvät toiminnassamme mahdollisuuksina. Lapsilla on mahdollisuus kehittää taitojaan ja tehdä valintoja sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta.

Yhteistyö perheiden kanssa on tärkeää. Vanhempien kanssa keskustellessa saamme arvokasta tietoa lapsesta. Avoin ja toisia kunnioittava vuorovaikutus on meille tärkeää.
Perheillä on mahdollisuus vaikuttaa Tiirojen toiminnan suunnitteluun omien mahdollisuuksiensa ja voimavarojensa mukaan. Vanhempainillassa huoltajilla oli mahdollisuus esittää toiveita ja ideoita Tiirojen toimintaan.

Terveellinen ja kestävä elämäntapa huomioidaan toiminnassa eri tavoin. Opettelemme lasten kanssa kestävän elämäntavan käytäntöjä ja asioita. Kunnioitamme luontoa ja sen kasveja ja eläimiä.

Tarjoamme elämyksellistä ja kokemuksellista toimintaa, joka tukee lasten luontosuhteen muodostumista ja luonnontuntemusta. Terveellinen ravinto, riittävä lepo ja liikunta edesauttavat sekä lasta että aikuista voimaan hyvin.

Hyödynnämme toiminnassamme lähiympäristön tarjoamia mahdollisuuksia. Lähdemme viikoittain pois päiväkodin pihasta metsään, Lapinvuorelle, joen rantaan tai muuhun lähiympäristön kohteeseen. Retkillä pysähdytään, ihmetellään, katsellaan ja tutkitaan yhdessä lasten kanssa ympäristöä ja ympäröivää luontoa sekä sen monimuotoisuutta. Metsä on meille tärkeä oppimisympäristö. Sillä on niin psyykkisiä kuin fyysisiä vaikutuksia lapsen kasvuun ka kehitykseen. Jokaisen oikeudet huomioiden keräämme luonnonmateriaaleja askarteluun ja muuhun toimintaan.
On tärkeää huomioida arkiliikunnan merkitys hyvinvoinnille.

2.2 Kiusaamisen ennalta ehkäisy ja siihen puuttuminen sekä häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen toiminta (MITÄ?)

Hyvä kohtelu on jokaisen lapsen oikeus. Turvallisessa kasvuympäristössä lapsi voi kasvaa ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltaen tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat kasvuympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Lapsi tai varhaiskasvatuksen henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä.

Jos huomaamme kiusaamista, häirintää tai syrjintää, puutumme tilanteisiin heti. Aluksi puhumme asiasta lapsen tai tarvittaessa lasten kanssa. Tilanteita seurataan ja mietitään, mitkä asiat aiheuttavat syrjintää, häirintää tai kiusaamista lapsiryhmässä. Tiiminä pohdimme yhdessä näitä tilanteita ja sitä voimmeko omalla toiminnallamme ennaltaehkäistä näiden tilanteiden syntymistä. Aikuisen osallistuessa lasten toimintaan mukaan, on helpompi puuttua tilanteisiin, jotka aiheuttavat erimielisyyksiä.

Harjoittelemme lasten kanssa kaveri- ja tunnetaitoja eli sitä, miten kaveria kohdellaan. Kohtelemme lapsia yhdenvertaisesti ja annamme jokaiselle lapselle tarvitsemaansa huomiota. Puhumme lapsille kiusaamisesta yleisellä tasolla ja kannustamme jokaista toimimaan toinen toisensa kanssa sekä puhumaan kunnioittavaan sävyyn. Luomme turvallisen ilmapiirin, jossa lapsen on turvallista kertoa kiusaamisesta. Näytämme omalla toiminnallamme esimerkkiä, miten muiden kanssa toimitaan ja miten toisista puhutaan.

Yhteistoiminnallisia taitoja harjoittelemme jokaisessa arjen tilanteessa. Kannustamme lapsia auttamaan toisiaan esimerkiksi pukemistilanteessa ja sanomaan toisilleen ”kiitos” ja ”ole hyvä”. Aikuisen ollessa mukana lasten leikeissä, saadaan leikin ulkokehälle jäävät lapset mukaan myös leikkiin. Myös tiimin keskinäinen vuorovaikutus ja tavat toimia yhdessä heijastuvat lapsiin sekä toimii esimerkkinä lapsille.

Luomme turvallisen ilmapiirin, jossa lapsi saa tuoda tunteensa esille. Ohjaamme lapsia tuomaan tunteita oikealla tavalla esille, esim. harmituksen tunnetta voidaan käsitellä monella muulla tapaa kuin lyömällä kaveria. Näitä taitoja harjoittelemme päivittäin erilaisissa tilanteissa. Myös ennakointi on tärkeää eli tiedostamme hetket, jolloin tilanteet voivat eskaloitua.

Syksyn alussa kiinnitämme huomiota erityisesti ryhmäytymiseen ja Me-hengen luomiseen, toisen kannustamiseen ja positiivisen palautteen antamiseen. Yhdessä keskustelemme ja opettelemme miten kohdata toisia ja kuinka puhua toisille. Hyvät käytöstavat nostetaan myös esille.

2.3 Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (MITÄ?)

Lain mukaan **tasa-arvolla** tarkoitetaan kaikkien sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Suomessa tasa-arvolailla ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksessa tasa-arvo tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että sukupuoli ei aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan varhaiskasvatuksen arjessa.

Lain mukaan **yhdenvertaisuudella** tarkoitetaan kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta heidän iästänsä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Suomessa yhdenvertaisuuslaissa edistetään yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjintää perustuen näihin ihmisen ominaisuuksiin. Sekä tasa-arvo että yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat samaa asiaa: syrjimättömyyttä ja tasavertaisia mahdollisuuksia ihmisen eri ominaisuuksista huolimatta. Varhaiskasvatuksessa yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että ihmisten eri ominaisuudet, kuten ihonväri, uskonto tai terveydentila, eivät aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan.

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma:

- Päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee myös varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävää esiopetusta.*
- Tehdään vuoden välein osana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa.
- Tarkastellaan varhaiskasvatuksen lapsiryhmän ja toimipaikan toimintaa sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.
- Kiinnitä huomio etenkin: vuorovaikutukseen, ohjaukseen, lasten osallisuuteen, materiaaleihin, huoltajien kohtaamiseen sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma:

- Päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee varhaiskasvatuksen järjestäjän piirissä olevaa esiopetusta.*
- Suunnitelma siitä, miten toiminta vaikuttaa eri ihmisryhmiin, miten yhdenvertaisuus toteutuu omassa toiminnassa ja millaisia toimenpiteitä toimipaikassa yhdenvertaisuuden toteutumiseksi tehdään.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön kanssa, lapsilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.
- Suunnitelmassa kiinnitetään huomiota siihen, miten eri ominaisuudet, kuten esimerkiksi ikä, ihonväri, kieli, katsomus, perhesuhteet tai vammaisuus vaikuttavat lasten mahdollisuuksiin toimia varhaiskasvatuksessa ja kokea osallisuutta siinä.

5.8.2026

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325)

1. Suunnittelu (syksyn tiimisuunnittelu)

Prosessin vaiheiden suunnittelu:

- Elo-syyskuun aikana uusi tiimi ja uudet lapset tutustuvat toisiinsa
  - ➔ yhteiseen hiileen puhaltaminen ja Me-henki, ryhmän sääntöjen laadinta
- Havaintojen pohjalta kirjataan kehitettävät asiat
- Toimintakauden aikana seurataan lasten ystävyyssuhteita ja niissä tapahtuvia muutoksia

2. Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin? (syksy)

Lapsihavaintoja on tehty arjessa, tarkkailtu lasten vuorovaikutus- ja leikkitaitoja ja kaverisuhteita. Leikkiporukat vaihtuvat paljon arjessa. Joskus on tilanteita, että kaikkia ei otettaisi leikkiin. Tällöin on tärkeää, että aikuinen on kartalla tilanteesta ja pystyy auttamaan ja tukemaan kaikkien pääsyä leikkeihin mukaan.

Laadimme ryhmälle säännöt, joista teimme ryhmän seinälle kuvitetun ”huoneentaulun”.

3. Kehittämistoimenpiteet

Kehitettävä teema: Ryhmähenki ja monipuoliset kaveruussuhteet

Tavoite:

- kaikille lapsille löytyy ystäviä eikä ketään jätetä leikkien ulkopuolelle
  - ➔ tehdään välillä leikkiporukoita aikuisten toimesta
- kannustetaan kaikkia ja pidetään positiivista tunnelmaa yllä
- Luodaan hyvä, toinen toisiamme kannustava ilmapiiri Tiiroihin

4. Arviointi (kesä)

Arvioinnin aikataulu, vastuuhenkilöt, milloin arvioidaan, mitä tuloksia arviointi tuotti?
Syyskauden arviointipäivässä tarkkaillaan mihin suuntaan lasten ystävyyssuhteet ovat kehittyneet ja miten olemme onnistuneet ryhmäytymisessä.

2.4 Lapsen aktiivista toimijuutta tukeva ja osallisuuden mahdollistava vuorovaikutus ja toimintakulttuuri (MITEN?)

Syksyn alussa kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen ja Me-hengen luomiseen. Pyrimme positiivisen, turvallisen ja tunteita sallivan ilmapiirin luomiseen kehumalla, kannustamalla ja antamalla positiivista palautetta sekä lapselle yksilönä että koko ryhmälle. Jokaisen lapsen on tärkeä saada kokemus siitä, että kuuluu tähän ryhmään ja on osa sitä. Rohkaisemme uusien asioiden kokeiluun ja harjoitteluun, huomioimalla lasten erilaiset taitotasot kaikessa toiminnassa. Iloitsemme onnistumisista ja tuemme epäonnistumisen hetkellä, sillä nekin hetket ovat kasvun ja kehityksen kannalta tärkeitä.

Pidämme lasten kokouksia noin kerran kuussa. Kokouksessa on aina joku tietty aihe, mitä käsitellään. Syksyn alussa ne olivat lasten toiveet ja ideat toiminnalle sekä ryhmän säännöt ja sopimukset. Säännöistä ja sopimuksista laadittiin yhdessä leikkaamalla ja liimaamalla kuvitettu taulu Tiirojen ryhmätilan seinälle. Lasten kokouksessa jokaisella lapsella on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin ja omien mielipiteiden ja toiveiden esittämiseen. Kokouksesta tehdään pöytäkirja, joten asioihin ja päätöksiin voidaan palata myöhemminkin. Kauden alussa aikuinen toimii kokouksen puheenjohtajana, mutta kauden edetessä tätäkin vastuuta voidaan siirtää lapsille.

Pidämme päivittäin Tiira-piirin, joka tukee lasten yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja ryhmäytymistä. Keskustelemme ajankohtaisista asioista ja harjoittelemme erilaisia taitoja. Innostamme ja kannustamme kaikkia lapsia ja opetamme myös lapsia kannustamaan toinen toisiaan. Annamme paljon positiivista palautetta sanoin ja peukuin.

Osallistamme lapsia päivittäin toiminnassa ja kuulemme jokaista huomioiden heidän näkemyksensä ja ajatuksensa. Suunnittelussa ja oppimisympäristöjä rakentaessa otamme huomioon lasten mielenkiinnon kohteet.

Jokainen lapsi saa vuorollaan olla viikon Tiira. Ryhmän aikuiset täyttävät lapsesta haastattelulomakkeen, joka laitetaan lapsen kuvan kera ryhmän seinälle. Lapsen vahvuudet ja mielenkiinnot kohteet nostetaan esille.

2.5 Pedagogisen toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen toimintatavat (MITEN?)

Pidämme kerran viikossa tiimipalaverin, josta kirjaamme muistion. Muistiopohjaan voi jo etukäteen kirjata palaverissa käsiteltäviä asioita. Tiimissä käymme läpi menneen ja tulevan viikon, arvioimme mennyttä toimintaa ja suunnittelemme tulevaa. Suunnittelussa huomioimme, että eri oppimisen alueet toteutuvat joka viikko ja toiminta on monipuolista. Lisäksi suunnittelussa huomioimme lasten toiveita ja ideoita. Keskustelemme myös mahdollisista asioista, jotka eivät toimi ja vaativat muutosta. Tiimipalavereissa käydään läpi lasten vasut ja toiminnalle asetetut tavoitteet. Lasten vasuista kootaan ryhmävasu tavoitteineen. Ryhmävasu toimii työkaluna koko kaudelle. Jokaisen tiimin jäsenen tulee olla tietoinen tavoitteista ja pyrkiä toiminnallaan edistämään tavoitteiden saavuttamista.

Pitkäkestoisen leikin ja leikkitaitojen kehittymistä tuetaan olemalla lasten leikeissä mukana. Autamme lapsia leikin alkuun, ottamaan mukaan muitakin lapsia, sillä on tärkeää osata toimia myös muiden lasten kanssa. Aikuisen ollessa leikeissä mukana pystymme puuttumaan syrjintään ja kiusaamiseen sekä vahvistamaan lasten leikki- ja kaveritaitoja.

Tiiroissa on aikaa leikille myös lounaan jälkeen, koska päivälepo alkaa klo 13. Lounaan jälkeiseen hetkeen kuuluu myös mm. viskaritehtäviä, erilaisia kädentaitoihin liittyviä juttuja, pelejä yms.

2.6 Pedagoginen oppimisympäristö (MITEN?)

Päiväkodissa on paljon materiaaleja, jotka innostavat lapsia kokeilemaan ja käyttämään mielikuvitusta leikeissä. Tiiroilla on käytössä kaksi huonetta. Ryhmillä on yhteiskäytössä aistihuone, puuhahuone, verstas ja kotikeittiö, jotka myös toimivat lasten oppimisympäristöinä.
Luomme ja kehitämme monipuolista leikkiympäristöä myös lasten toiveiden sekä tarpeiden mukaisesti. Lapset voivat myös osallistua itse leikkiympäristön suunnitteluun ja muokkaamiseen. Ryhmästä löytyy kotileikki, mahdollisuus erilaisiin rakenteluleikkeihin (legot, magneetit, kuularata), autoleikki, nukketalo, roolivaatteita.

Tuemme lapsia pitkäkestoiseen leikkiin ja mahdollistamme sen, että leikkejä ei aina tarvitse siivota pois vaan aamupäivän leikit saavat jatkua myös iltapäivällä. Pidämme leikkipäiviä, jolloin leikille annetaan aikaa. Aikuinen on osana leikkiä myös toteuttajana, mahdollistajana sekä leikkijänä. Aikuisen rooli havainnoijana antaa tärkeää tietoa lapsesta ja vuorovaikutustaidoista sekä koko ryhmästä ja sen dynamiikasta. Jaamme ryhmätilaa eri leikkeihin/leikkialueisiin ja vaihdamme välillä leluja ja tiloja mahdollistaen erilaisia leikkejä.

Kuvitettu päiväohjelma on esillä Tiirojen ovessa.

2.7 Pedagoginen havainnointi ja dokumentointi - on jokaisen tiiminjäsenen vastuulla (MIKSI?)

Tiirojen arkea tuodaan päivittäin näkyväksi huoltajille Kindiedays-sovelluksen kautta. Kerromme päivän tapahtumista ja asioista, laitamme kuvia ja videoita päivästä sekä kirjaamme näkyväksi varhaiskasvatuksen oppimisenalueet ja toiminnan tavoitteet.

Jokaisella lapsella on oma kasvunkansio, johon henkilökunta dokumentoi ja tallentaa lasten tekemiä kädentöitä, piirustuksia, sanontoja, leikkitilanteita, valokuvia, haastatteluja jne. Lapset osallistuvat myös itse omien kasvunkansioiden tekemiseen.

Henkilökunta kirjaa havainnointivihkoon lapsen kasvua ja kehitystä koskevia asioita sekä arkisia, jokapäiväisiä toimintoja. Havainnointitietoja hyödynnetään kasvunkansioiden tekemisessä sekä

vasukeskusteluissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja pitää myös erillisiä havainnointipäiviä tutustuen lapsiin toimintakauden alussa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen ja jokaisen uuden toimintakauden alussa. Lasten vasuista koostetaan ryhmävasu, joka tukee sekä ohjaa toiminnan suunnittelua lasten vasuissa olevien tavoitteiden saavuttamiseksi.

5-vuotiaille on myös oma KEHU-testi, joka on hyvin kokonaisvaltainen arviointitesti. Testi tehdään tarvittaessa lapselle, jonka kehityksestä haluamme saada tarkempaa tietoa.

2.8 Toiminnan pedagoginen tavoitteellisuus (MIKSI?)

Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja käy vasukeskustelut huoltajien kanssa. Lapsen vasukeskustelussa kirjataan ylös lapsen vahvuuksia ja mielenkiinnonkohteita. Niitä hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Vasukeskustelujen jälkeen asetetut tavoitteet kootaan ryhmävasuun. Ryhmävasu sisältää toiminnalle asetetut tavoitteet ja menetelmät, joilla tavoitteisiin pyritään. Ryhmävasun on tarkoitus olla arjessa työkaluna, joten se säilytetään ryhmätiloissa helposti saatavilla, kädenulottuvilla. Ryhmävasu kulkee arjessa mukana. Tavoitteita ja menetelmiä tarkastellaan ja tarvittaessa päivitetään toimintakauden aikana. Tiimipalavereissa ryhmävasu on mukana, kun toimintaa suunnitellaan eteenpäin.

Ryhmän toimintaa suunnitellaan niin, että vasujen tavoitteet toteutuisivat. Viikkosuunnitelmissa huomioidaan eri oppimisen alueiden lisäksi lasten ideoita ja mielenkiinnon kohteita.

3. Arviointi ja kehittäminen

Kehittämisen keskeisinä elementteinä pidetään henkilöstön jatkuvaa itse arviointia ja perheiltä saadun palautteen hyödyntämistä. Henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan toiminnan, yhdessä sovittujen tavoitteiden ja työtapojen pohdintaan ja arviointiin. Oppiva yhteisö on toimintakulttuurin ydin ja sen omaleimaisuutta kuvaa avoimuus ja keskustelevaisuus. Keskustelemme ja arvioimme toimintatapojamme säännöllisesti: mitä teemme, miten teemme ja miksi teemme, kuten teemme? Toimintamme on pedagogisesti perusteltua. Havainnoinnin avulla tarkastelemme työtapojamme jatkuvasti, ja tarvittaessa muutamme työtapoja periaatteita ja tavoitteita vastaavaksi. Rakentavassa hengessä annettu palaute sekä kannustus ja avunanto toinen toisillemme, luovat puitteet hyvälle kasvu- ja toimintaympäristölle. Pyrimme välttämään kaavoihin kangistumista oman toiminnan arvioinnin ja tutkiskelun lisäksi, esimerkiksi työskentelemällä eri ryhmissä ja päiväkodeissa tai ottaen toisen ryhmän lapsia mukaan oman ryhmän toimintaan.

Varhaiskasvatuksessamme on käytössä ryhmän varhaiskasvatussuunnitelma, ryhmävasu, joka on osa ryhmien pedagogista toimintasuunnitelmaa. Ryhmävasuun kirjataan toiminnan tavoitteet lapsikohtaisesti yksilöllistettyinä sekä toimintatavat, joilla tavoitteisiin pyritään. Toimintaa kehitetään ja arvioidaan Virolahden kunnassa monitasoisesti. Kehittämistyössä hyödynnetään uusinta tutkimustietoa sekä erilaisia pedagogisia innovaatioita ja toiminnallisia menetelmiä. Kiireettömälle pedagogiselle arvioinnille, suunnittelulle ja yhteiselle pohdinnalle järjestetään aikaa säännöllisesti. Havaintojen läpi käymisen, arvioinnin, kehittämisen ja suunnittelun mahdollistavia rakenteita Virolahden kunnan varhaiskasvatuksessa ovat:

- päiväkotien erilliset tiimi- ja työyhteisöpalaverit
- varhaiskasvatuksen johtoryhmän kuukausittaiset palaverit
- vuosittaiset koko henkilöstön suunnittelu- ja arviointitapaamiset sekä kehittämisillat
- moniammatilliset yhteistyö- ja kehittämispalaverit sekä
- kehityskeskustelut.

3.1 Toiminnan arvioinnin ja suunnitelmallisuuden toteutuminen ryhmässä (lasten ja huoltajien osallisuus)
Uuden kauden alussa jokaisella tiimillä on oma suunnitteluaika. Tällöin laaditaan tiimisopimus ja käydään läpi lasten asioita sekä mietitään ryhmän toimintaa ja käytäntöjä. Kerran viikossa toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan tiimipalaverissa. Päiväkodin johtaja osallistuu tiimipalaveriin noin kerran kuussa. Tiimipalaverissa käsitellään ajankohtaiset asiat, suunnitellaan tulevaa toimintaa ja arvioidaan mennyttä. Palaverissa katsotaan yhdessä raamit seuraavan viikon toiminnalle. Varhaiskasvatuksen opettaja suunnittelee omalla SAK-ajallaan tarkemmat pedagogiset linjaukset viikkosuunnitelmaan. Tiimissä pyritään tekemään suullista arviointia päivittäin. Keskustelemme myös lasten kanssa siitä, mikä päivän/viikon aikana onnistui ja mikä on ollut kivaa. Sekä syys- että kevätkauden lopulla pidetään koko tiimin arviointipäivät, joissa käydään läpi tiimisopimus ja arvioidaan kauden toimintaa. Jokapäiväisissä tuonti- ja hakutilanteissa keskustelemme huoltajien kanssa päivän kuulumisista, ja huoltajilla on mahdollisuus kertoa omista toiveista ja ajatuksistaan koskien lapsensa varhaiskasvatusta. Huoltajien on mahdollisuus saada mielipiteensä kuuluviin myös vanhempainillassa ja vasukeskusteluissa. Vanhempainillassa huoltajilla oli mahdollisuus tuoda esiin omia ehdotuksiaan, toiveita ja antaa palautetta.

4. Yhteistyö ja lapsen vasuprosessi

Varhaiskasvatuksessa kasvatusyhteistyö lapsen huoltajan kanssa pohjautuu ajatukseen siitä, että jokainen lapsi on yksilö ja jokaisen lapsen oikeus on saada oman kehityksensä sekä tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa on tärkeää aloittaa vuoropuhelu perheen kanssa, vanhemmat ovat lapsensa parhaat asiantuntijat. Varhaiskasvatushenkilöstöllä on puolestaan koulutuksen ja kokemuksen antama ammatillinen tieto ja osaaminen. Avoin, luottamuksellinen ja arvostava vuorovaikutus antavat parhaat edellytykset sujuvalle yhteistyölle. Kasvatusyhteistyössä henkilöstö tukee perhettä heidän kasvatustehtävässään niin, että kummankin osapuolen asiantuntemus yhdistyy lapsen edun toteutumiseksi.

Kasvatusyhteistyö laajenee silloin, kun lapsi tarvitsee kehityksessään ja oppimisessaan tukea. Tällöin mukana yhteistyössä ovat alusta alkaen varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja mahdolliset muut eri asiantuntijatahot päiväkodin ulkopuolelta. Luottamuksellinen ilmapiiri ja vanhempien osallisuus korostuvat tällaisissa haastavissa tilanteissa. Kiireettömyys ja aito, aktiivinen kuuntelu viestivät vanhemmalle, että heidän näkökulmiaan arvostetaan ja niillä on merkitystä.

Virolahden kunnassa perheille tarjotaan mahdollisuus työntekijän tutustumiskäyntiin perheen kotona ennen varhaiskasvatuksen aloittamista. Lisäksi perhe voi käydä lapsen kanssa tutustumassa päiväkotiin lapsen tarvitseman määrän, jotta aloituksesta tulisi lapselle mahdollisimman positiivinen kokemus. Arjen keskustelut ja kohtaamiset ovat kasvatusyhteistyössä tärkeitä luottamusta rakentavia palasia.

Virolahden kunnassa varhaiskasvatusryhmien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan yhteistyö on jatkuvaa ja säännöllistä, jotta mahdollinen tuen tarve kehityksen eri osa-alueilla havaittaisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tarvittaessa teemme yhteistyötä myös muun muassa puheterapeuttien, toimintaterapeuttien, AAC- ohjaajien (puhetta tukeva ja korvaava kommunikointi), lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon kanssa. Lastensuojelun kanssa tehtävä monialainen yhteistyö voi olla joko ennalta ehkäisevää tai osana korjaavaa perhetyötä.

Lapsen vasun laatimisesta vastaa ryhmän varhaiskasvatuksenopettaja, tarvittaessa yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa. Lapsen vasun lähtökohtana ovat lapsen etu sekä lapsen vahvuudet ja tarpeet. Vasun tavoitteet asetetaan pedagogiselle toiminnalle ja ne laaditaan yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen ja sen jälkeen kunkin toimintavuoden alussa. Lapsen vasu arvioidaan jokaisen toimintavuoden lopussa sekä aina tarvittaessa. Lapsen vasuun kirjataan lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat pedagogiset tavoitteet ja menetelmät, joilla tavoitteisiin pyritään. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa kuvataan lapsen osaaminen, vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet. Lapsen vasussa yhdistyvät huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön havainnot ja näkemykset lapsen kehityksestä ja oppimisesta sekä ryhmässä toimimisesta.

4.1 Yhteistyö huoltajien kanssa ja lapsen vasun laadinta prosessi

Tärkein tiedottamisen väline meillä on Kindiedays-sovellus, jonka kautta välitämme päivittäin huoltajille päivän tapahtumat. Lisäksi koko varhaiskasvatusta koskevien tärkeiden ja ajankohtaisten asioiden tiedottaminen tapahtuu Kindiedaysin kautta.

Vaihdamme päivittäin kuulumisia kasvokkain huoltajien kanssa lapsen haku- ja tuontitilanteissa. Ryhmällä on joka päivä lista paikalla olevista lapsista ja heidän varhaiskasvatusaikansa. Tähän listaan kirjaamme ylös päivän tapahtumat ja tärkeät asiat. Näin ollen, jos iltapäivällä lasta ei ole luovuttamassa oman ryhmän aikuinen vaan toisen ryhmän työntekijä, niin hänkin osaa myös kertoa lapsen kuulumiset tämän vanhemmalle.

Viikkosuunnitelma on nähtävillä yläkerran aulassa ja se lähetetään huoltajille myös Kindiedaysissa. Viikkosuunnitelma elää tilanteiden mukaan, koska annamme tilaa myös lasten omille ideoille ja ajatuksille.

Kannustamme ja kehotamme vanhempia vastavuoroiseen yhteistyöhön ja avoimeen keskustelukulttuuriin. Kuuntelemme vanhempien ajatuksia ja mietteitä sekä otamme ne huomioon.

Lasten vasut pidetään marraskuun loppuun mennessä. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja sopii ajan kunkin lapsen huoltajien kanssa. Keskustelut pidetään päiväkodilla. Ennen keskustelua huoltajat saavat kotiin listan muutamista kysymyksistä, joiden vastauksia he voivat pohtia etukäteen ennen keskustelua. Ennen vasukeskustelua tiimi on käynyt yhteisen keskustelun lapsesta ja havainnoista. Lapsen kanssa tehdään ennen keskustelua lapsen oma osio, jossa lasta haastatellaan. Vasukeskustelussa huoltajat saavat esittää toiveensa ja näkökulmansa toiminnalle asetettaviin tavoitteisiin.

Yhteistä keskustelua käydään tiimin kanssa lapsen vasun jälkeen tiimipalavereissa.

4.2 Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan sijaisena toimii osa-aikaisesti Eerika Mutku vuoden 2026 loppuun asti. Hän on syksyn alussa kiertänyt lapsiryhmissä havainnoimassa. Eerika on Tiiroissa viikoittain yhden aamupäivän. Eerikan läsnäolo ryhmässä mahdollistaa yhteis- ja samanaikaisopettajuutta. Eerika ohjaa myös pienryhmiä. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja käy säännöllistä keskustelua veon kanssa pienryhmissä toteutetuista toiminnoista.

Yhdessä tiimi kokoontuu kuukausittain. Tiimin muodostaa perhe, neuvolan terveydenhoitaja, varhaiskasvatuksen työntekijä, perheneuvola ja varhaisen tuen perhetyö. Tiimi toimii ennaltaehkäisevällä työotteella perheen tukemiseksi. Matalalla kynnyksellä ohjataan perheitä Yhdessä tiimin pariin, jos havaitaan tai tunnistetaan siihen tarvetta.

5. Toimintakauden teemat ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa toiminta on yhteisöllistä ja oppiminen erilaisissa ryhmissä tapahtuvaa. Leikissä ja yhteisessä toiminnassa lapset saavat tuoda näkemyksiään ja ideoitaan esiin, näkevät ehdotustensa toteutuvan, neuvottelevat ja ratkaisevat aikuisen avustuksella eteen tulevia tilanteita. Lapset saavat kokemusta vaikuttamismahdollisuudesta, mikä vahvistaa toimintaan sitoutumista. Koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia ja toimintaa järjestetään ympäri toimintakauden.

Kasvatusyhteistyö on myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Kauden aikana järjestämme yhteisiä tapahtumia, jotta perheet voivat verkostoitua ja tutustua toisiinsa paremmin, myös

henkilöstö tulee tutummaksi. Tarjoamme vanhemmille jatkuvasti mahdollisuutta perustaa retkiryhmän, jonka tehtävänä on vastata erilaisista tapahtumista, retkistä, retkirahoista ja talkoista yhteisen varhaiskasvatuksen eduksi.

5.1 Miten lasten osallisuus otetaan huomioon, ryhmän teemat, juhlapäivät ja tapahtumat

Syyskauden alussa lasten kokouksessa lapset saivat kertoa omia toiveitaan Tiirojen toimintaan. Niitä toteutamme kauden kuluessa. Tulemme kysymään uudelleen myöhemmin syksyllä sekä kevätkaudella lasten toiveita lisää. Lisäksi huomioimme lasten mielenkiinnon kohteita.

Luontokasvatus näkyy Tiirojen toiminnassa. Teemme säännöllisesti roskaretkiä kylällä. Ne alkoivat alun perin lasten havainnoista roskaisesta ympäristöstä. Tiirojen ”roskakiikarit” näkevät pienetkin roskat luonnossa. Yhteisestä tekemisestä roskien pois korjaajina saamme hyvän mielen.

Vietämme Tiiroissa lasten syntymäpäiviä. Jokainen saa omalla juhlavuorollaan istua ”valtaistuimelle” päivänsankarina ja saa osakseen juhlatoimet kortteineen ja satuhierontoineen.

Käymme kirjastossa kerran kuussa. Jokainen lapsi saa valita oman kirjan mukaan Tiiroihin. Luemme kirjoja koko ryhmälle välipalan jälkeen.

Tapahtumia syksyllä 2026:

- Suomen luonnon päivä 29.8.2026
- Puunhalausviikko 24.-30.8.2026
- Vanhempainilta 27.8.2026
- Liikenneturvallisuusviikko 7.-13.9.2026
- Heijastinpäivä 1.10.2026
- Koko talon yhteinen retki Bunkkerimuseolle 2.10.2026
- Lokakuussa kansainvälinen eläinten päivä/viikko
- Seuraamme Ylen pentuliveä 6.10.2026 alkaen
- Koko talon yhteinen Halloween-juhla 30.10.2026
- Lasten oikeuksien viikko 16.-22.11.2026
- Isänpäivä marraskuun toinen sunnuntai

➔ pe 6.11.2026 klo 13–16 isien ja lasten yhteinen kahvihetki

- Koko talon yhteinen joulujuhla 8.12.2026

Tapahtumia keväällä 2027:

- Ystävänpäivä 14.2.2027
- Maailman luontopäivä 3.3.2027
- Pääsiäinen vko 12/2027
- Maailman metsäpäivä 21.3.2027
- Vappujuhlat
- Äitienpäivä toukokuun toinen sunnuntai

➔ pe 7.5.2027 klo 13–16 äitien ja lasten yhteinen kahvihetki

- Kevätretki
- Kevätjuhla
- Mahdollisesti läheisten päivä kevään aikana
- WWF:n Luontolive kameraseurannat